

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 11 april 1929 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om ändringar i och upphävande av förordningen angående nöjesskatt.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 75, har herr *Västberg* hemställt, »att riksdagen måtte besluta att från och med 1 juli i år upphäva förordningen av den 30 maj 1919 angående nöjesskatt».

I en likaledes inom andra kammaren väckt och till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 148, har herr *Edberg* hemställt, »det riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville verkställa skyndsamt utredning om införande av obligatorisk nöjesskatt, vilken oavkortad skall användas till amortering av statsskulden, samt för nästkommande riksdag framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Efter det förordning angående nöjesskatt utfärdats den 30 maj 1919 hava vid flera tillfällen förslag om nöjesskattens ombildning till statsskatt samt om förordningens upphävande varit föremål för riksdagens prövning.

Vid 1921 års riksdag hemställde sålunda herr *Erlansson* i en inom andra kammaren väckt motion, nr 174, om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning och förslag i syfte att nöjesskatten till viss del skulle bli statsskatt. Bevillningsutskottet, som hade att yttra sig i anledning av sistnämnda motion, avstyrkte i betänkande nr 34 bifall till densamma och anförde såsom skäl härför, dels att erfarenhet om verkningarna av beskattningen i dess helhet ännu icke kunde anses vara i tillräcklig mån för handen, dels ock att de inkomster, som icke blott städer utan även åtskilliga landskommuner hade av nöjesskatten, vore för dem, särskilt under de rådande kommunalekonomiska svårigheterna, av stor betydelse. Utskottets hemställan bifölls av riksdagen.

Vid 1923 års riksdag föreslogs i en i andra kammaren av herr *Olsson* i Berg väckt motion (nr 129), att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla

Utskottet.
Återblick.

om utredning och förslag, avseende bland annat ombildande av nöjesskatten till en huvudsakligen till staten utgående skatt. I sitt över sistberörda motion avgivna betänkande (nr 9) avstyrkte 1923 års bevillningsutskott bifall till densamma och återopade såsom skäl härför, förutom vad som tidigare anförts mot nöjesskattens omläggning till statsskatt, de svårigheter och oskäligen kostnader, som kunde antagas uppstå för statsmyndigheterna vid skattens handhavande. Utskottets förslag antogs av båda kamrarna.

Även vid 1927 års riksdag väcktes förslag om nöjesskattens omläggning. I två likalydande motioner nr 116 i första kammaren av herrar Karl Johan Ekman och Elof Andersson samt nr 161 i andra kammaren av herr Bengtsson i Norup föreslogs sålunda, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag, avseende bland annat att nöjesskatten gjordes obligatorisk samt att en tredjedel av densamma redovisades till statsverket för att bilda en fond. I sitt i anledning av sistnämnda motioner avgivna betänkande nr 16 avstyrkte bevillningsutskottet bifall till desamma. Sedan utskottet lämnat en redogörelse för nöjesskattens inflytande å den kommunala utdebiteringen, erinrade utskottet om en viktig omständighet, som ansetts tala för nöjesskattens ordnande och bibehållande såsom kommunal skatt, nämligen kommunernas behov av att under en finansiellt brydsam tid erhålla någon lättnad i skattetrycket. Enligt utskottets mening gjorde detta skäl sig allttjämt gällande med samma styrka som tillförne. Den genom utskottet verkställda utredningen utvisade, att nöjesskatten för ett stort antal kommuner hade en icke oväsentlig betydelse. Särskilt hade utskottet ansett sig böra framhålla den ökade vikt skatten kommit att erhålla för landskommunerna. Den av utskottet gjorda hemställan bifölls av riksdagen.

I två särskilda vid 1928 års riksdag väckta motioner inom andra kammaren, nr 262 av herr Västberg och nr 349 av herr Spångberg m. fl., yrkades, att förordningen angående nöjesskatt måtte upphävas. Bevillningsutskottet hemställde i sitt betänkande nr 13, att sistnämnda motioner icke måtte föranleda någon åtgärd, och denna hemställan bifölls av båda kamrarna.

Till stöd för nämnda hemställan anförde bevillningsutskottet bland annat följande:

»På sätt 1927 års bevillningsutskott framhållit, har kommunernas behov av att under en finansiellt brydsam tid erhålla någon lättnad i skattetrycket återopats såsom ett viktigt skäl till förmån för nöjesskattens ordnande och bibehållande såsom kommunal skatt. Då enligt tillgängliga uppgifter (se Årsbok för Sveriges kommuner utgiven av statistiska centralbyrån år 1926 sid. 9—11 och år 1927 sid. 9—11) utdebiteringen av kommunalskatt i medeltal för samtliga kommuner något ökat under de senaste åren, torde behovet av en dylik lättnad genom nöjesskatten allttjämt föreligga med oförminskad styrka. Den av förra årets bevillningsutskott verkställda statistiska utredningen synes ådagalägga, att nöjesskatten medfört en icke obetydlig lindring i skattetrycket för flertalet städer ej minst för sådana med särskilt hög kommunal utdebitering. Landskommunerna hava i ökad om-

fattning begagnat sig av sin rätt att uttaga nöjesskatt och för ett stort antal av dessa har skatten erhållit en icke oväsentlig betydelse. Ett bifall till motionerna skulle alltså innebära, att många kommuner berövades en viktig inkomstkälla, av vilken de för närvarande hava ett särskilt stort behov.

I motionerna har anförts, att nöjesskatten medfört orättvisor samt medverkat till försämring av nöjeskulturen. Utskottet vill erinra därom, att varje kommun själv äger avgöra, huruvida sådan skatt skall uttagas inom kommunen, varjämte kommun äger — med bibehållande av det inbördes förhållandet mellan skattesatserna — besluta om tillämpning av lägre skattesatser än de i förordningen högst medgivna samt, när skäl därtill äro, för visst fall eller beträffande vissa slag av nöjestillställningar medgiva befrielse från skattens utgörande. Därest någon kommun skulle anse nöjesskatten medföra övervägande olägenheter, torde kommunen icke underlåta att begagna sig av den sålunda medgivna möjligheten att medgiva skattelindring eller att icke uttaga sådan skatt. För övrigt synes den omständigheten, att kommunerna i ökad omfattning kommit att anlita nöjesskatten, tyda på att densamma icke medfört olägenheter av den beskaffenhet motionärerna sökt göra gällande.»

Beträffande utbytet av nöjesskatten i städerna framgår av sammanställningar, vilka förekomma i Svenska stadsförbundets tidskrift åren 1920—1928, att nöjesskattens avkastning i respektive 93, 90, 94, 97, 96, 96, 97 och 101 av Sveriges städer utgjort i avrundade tusental, under följande tider $\frac{1}{10}$ 1919— $\frac{30}{9}$ 1920 6,809,000 kronor, $\frac{1}{10}$ 1920— $\frac{30}{9}$ 1921 6,334,000 kronor, $\frac{1}{10}$ 1921— $\frac{30}{9}$ 1922 4,803,000 kronor, $\frac{1}{10}$ 1922— $\frac{30}{9}$ 1923 4,845,000 kronor, $\frac{1}{10}$ 1923— $\frac{30}{9}$ 1924 4,567,000 kronor, $\frac{1}{10}$ 1924— $\frac{30}{9}$ 1925 4,484,000 kronor, $\frac{1}{10}$ 1925— $\frac{30}{9}$ 1926 4,553,000 kronor, $\frac{1}{10}$ 1926— $\frac{30}{9}$ 1927 4,955,000 kronor och $\frac{1}{10}$ 1927— $\frac{30}{9}$ 1928 4,926,000 kronor. I fråga om nöjesskattens inflytande å storleken av den kommunala uttaxeringen i de 107 städer, inom vilka nöjesskatt uttogs år 1927, hänvisas till en vid detta betänkande såsom bilaga I fogad tablå.

Statistik.

Vad angår landskommunerna har enligt uppgifter, som lämnats till statistiska centralbyrån, nöjesskatt uttagits år 1927 inom 899 köpingar, municipalsamhällen och egentliga landskommuner samt i utbyte lämnat i avrundat tal 925,000 kronor. Motsvarande siffror utgjorde år 1921 507 kommuner och 604,000 kronor.¹ Nøjesskattens storlek i förhållande till det inkomstunderlag, varå efter bevillningen utgående utskylder beräknas, framgår av bilaga II till detta betänkande, som grundar sig på från kommunerna till statistiska centralbyrån lämnade uppgifter.

De skäl bevillningsutskottet tidigare anført mot nöjesskattens upphävande och dess ombildning till statsskatt äga enligt utskottets mening alltjämt giltighet. Den genom utskottet verkställda utredningen torde utvisa, att nöjesskatten under de senaste åren särskilt för landskommunerna kommit att erhålla ökad betydelse samtidigt som utdebiteringen av kommunalskatt och

*Utskottets
yttrande.*

¹ Sistnämnda siffror äro hämtade från »Kommunernas finanser åren 1918—1921» utgiven av statistiska centralbyrån.

landstingskatt i medeltal för dessa kommuner stigit (se Årsbok för Sveriges kommuner utgivna av statistiska centralbyrån år 1928 sid. 9 och 12).

Utskottet får därför hemställa,

1) att förevarande motion II: 75 av herr Västberg, om upphävande av förordningen angående nöjesskatt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

2) att förevarande motion II: 148 av herr Edberg, angående införande av obligatorisk nöjesskatt att användas till amortering av statsskulden, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 11 april 1929.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Johan Nilsson i Kristianstad, Bårg, Bergman, Boman, Leander, Björnsson, Jönsson i Boa, Bengtsson i Kullen, Hamrin, Björklund, Olsson i Gävle, Wahlmark, Jönsson i Slätåker, Andersson i Boda, Östergren, Ericson i Boxholm, Andersson i Katrineholm, Heiding, Anderson i Linköping och Svedberg.

Bilaga I.

Nöjesskatt i städerna år 1927.

Städer	Inkomst, varå samma år utgående kommunalutskyl-der utdebiterats, 1,000-tal kr.	Influten nöjesskatt, kr.	Mot nöjesskatten svarande utdebitering per 100 kr. inkomst, öre ¹	Städer	Inkomst, varå samma år utgående kommunalutskyl-der utdebiterats, 1,000-tal kr.	Influten nöjesskatt, kr.	Mot nöjesskatten svarande utdebitering per 100 kr. inkomst, öre ¹
Alingsås	6,388	10,699	17	Jönköping	24,441	50,504	21
Arboga	3,757	2,658	7	Kalmar	16,634	54,196	33
Arvika	6,685	18,334	27	Karlshamn	7,408	11,205	15
Askersund	1,395	1,533	11	Karlskrona	23,960	56,147	23
Avesta	2,633	5,540	21	Karlstad	18,057	46,085	26
Boden	5,786	17,854	31	Katrineholm	6,251	9,905	16
Borgholm	1,166	1,629	14	Kristianstad	15,024	45,991	31
Borås	29,410	69,948	24	Kristinehamn	9,220	18,348	20
Eksjö	4,905	6,303	13	Kungsbacka	1,828	2,413	13
Enköping	4,548	14,327	32	Kungälv	2,058	1,066	5
Eskilstuna	28,458	53,759	19	Köping.....	4,406	9,336	21
Eslöv	7,474	15,491	21	Laholm	1,672	2,234	13
Falkenberg	4,257	11,711	28	Landskrona	17,138	39,391	23
Falköping	5,106	13,351	26	Lidingö	15,749	6,818	4
Falun	14,127	31,609	22	Lidköping	8,327	9,142	11
Filipstad	3,309	5,976	18	Lindesberg	2,215	4,103	19
Gränna	780	839	11	Linköping	27,122	57,442	21
Gävle	38,337	72,444	19	Ludvika	5,040	8,170	16
Göteborg	285,682	596,660	21	Luleå	10,986	26,898	24
Halmstad	18,469	41,723	23	Lund	26,627	49,465	19
Haparanda	1,720	2,977	17	Lysekil	3,788	7,342	19
Hedemora	2,522	6,830	27	Malmö	141,427	371,496	26
Hjo	1,975	2,546	13	Mariefred	983	1,221	12
Hudiksvall	5,627	20,664	37	Mariestad	5,511	8,913	16
Hälsingborg	65,473	125,853	19	Marstrand	1,129	1,806	16
Härnösand	11,174	19,156	17	Mjölby.....	3,521	6,226	18
Hässleholm	2,821	8,641	31	Motala.....	4,402	10,297	23

¹ Härvid har hänsyn icke tagits till beräknad förlust genom underlåten utskyldsbetalning.

Städer	Inkomst, varå samma år utgående kommunalutskyl-der utdebiterats, 1,000-tal kr.	Influten nöjesskatt, kr.	Mot nöjesskatten svarande utdebitering per 100 kr. inkomst, öre ¹	Städer	Inkomst, varå samma år utgående kommunalutskyl-der utdebiterats, 1,000-tal kr.	Influten nöjesskatt, kr.	Mot nöjesskatten svarande utdebitering per 100 kr. inkomst, öre ¹
Nora	2,397	4,209	18	Tranås	3,834	8,799	23
Norrköping	53,323	114,626	21	Trollhättan	13,520	19,585	14
Norrhälje	3,412	5,688	17	Trosa	609	576	9
Nyköping	11,329	16,000	14	Trälleborg	11,875	21,323	18
Nässjö	5,725	12,591	22	Uddevalla	12,425	27,868	22
Oskarshamn	5,389	16,350	30	Ulricehamn	3,180	4,972	16
Piteå	2,225	8,010	36	Umeå	9,305	29,942	32
Ronneby	3,589	11,079	31	Uppsala	37,226	87,752	24
Sala	5,363	12,329	23	Vadstena	2,305	3,945	17
Sigtuna	771	1,028	13	Varberg	6,333	15,242	24
Simrishamn	2,768	3,535	13	Vetlanda	2,092	4,535	22
Skånör m. Falsterbo	897	3,655	41	Vimmerby	1,979	5,603	28
Skara	5,145	8,693	17	Visby	8,824	19,105	22
Skellefteå	3,912	12,262	31	Vänern	8,653	21,098	24
Skänninge	1,202	4,379	36	Värnamo	2,240	6,155	27
Skövde	9,087	21,390	24	Västervik	8,473	14,741	17
Sollefteå	3,432	9,765	28	Västerås	27,689	44,008	16
Stockholm	936,051	1,888,915	20	Växjö	9,243	23,399	25
Strängnäs	4,429	9,371	21	Ystad	11,845	33,569	28
Strömstad	2,327	5,312	23	Åmål	5,024	4,941	10
Sundbyberg	7,506	16,388	22	Ängelholm	6,270	7,996	13
Sundsvall	21,250	57,400	27	Örebro	41,764	75,609	18
Säter	1,498	4,064	27	Öregrund	658	1,561	24
Söderköping	1,864	4,625	25	Örnsköldsvik	4,470	13,231	30
Södertälje	14,538	24,277	17	Östersund	13,916	30,604	22
Sölvesborg	2,868	7,580	26	Östhammar	704	1,210	17
Tidaholm	3,289	8,419	26	Inalles (107 st. ²) ...	2,338,950	4,914,524	21

¹ Not se sid. 5. — ² I följande sex städer uttogs år 1927 icke någon nöjesskatt: Djurs-holm, Huskvarna, Mölndal, Söderhamn, Torshälla och Vaxholm.

Bilaga II.

Nöjesskatt å landsbygden år 1927.

L ä n	Hela antalet kom-muner	Därav med nöjes-skatt	Influten nöjes-skatt, kr.	Antal kommuner eller sambällen, där den in-flutna nöjesskatten motsvarade en utdebitering per 100 kr. inkomst ¹ av					
				högst 1 öre	1—10 öre	10—25 öre	25—50 öre	50—100 öre	Över 100 öre
<i>A. Köpingskommuner.</i>									
Stockholms	4	1	737	—	1	—	—	—	—
Uppsala	1	1	2,034	—	—	1	—	—	—
Södermanlands	1	1	1,135	—	—	1	—	—	—
Östergötlands	1	1	2,245	—	—	1	—	—	—
Kronobergs ¹	3	3	5,988	—	—	1	2	—	—
Kalmar	5	5	10,926	—	—	3	2	—	—
Kristianstads	2	1	7,010	—	—	—	1	—	—
Malmöhus	3	2	11,234	—	—	1	—	1	—
Älvsborgs	2	1	3,625	—	—	—	1	—	—
Skaraborgs	3	3	6,153	—	—	2	1	—	—
Värmlands	2	2	6,593	—	—	2	—	—	—
Örebro	2	2	6,358	—	—	2	—	—	—
Västmanlands	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs	4	3	22,078	—	1	—	1	1	—
Gävleborgs	5	2	12,901	—	—	—	1	1	—
Summa	39	28	99,015	—	2	14	9	3	—
<i>B. Egentliga landskommuner (utom municipalområdena.)</i>									
Stockholms	108	26	123,067	2	15	8	1	—	—
Uppsala	85	15	9,553	1	8	5	1	—	—
Södermanlands	88	23	9,569	1	14	6	1	1	—
Östergötlands	145	37	16,549	3	24	7	3	—	—
Jönköpings	126	29	10,737	6	16	7	—	—	—
Kronobergs	84	30	15,394	3	17	9	—	1	—
Kalmar	100	60	24,586	3	39	16	1	—	1
Gotlands	92	11	3,390	—	6	5	—	—	—
Blekinge	36	17	13,443	1	9	4	2	1	—
Kristianstads	143	69	60,260	2	23	29	10	4	1
Malmöhus	235	60	53,670	2	22	21	11	3	1
Hallands	86	38	33,642	2	16	11	7	2	—
Göteborgs och Bohus	87	24	13,155	4	10	7	2	1	—
Älvsborgs	217	55	23,095	6	31	16	2	—	—
Skaraborgs	259	43	9,530	10	23	10	—	—	—
Värmlands	87	25	12,429	2	18	5	—	—	—

¹ Härvid har hänsyn icke tagits till beräknad förlust genom underlåten utskyldsbetalning.

Nöjesskatt å landsbygden år 1927 (forts.).

L ä n	Hela antalet kommuner	Därav med nöjesskatt	Influten nöjesskatt, kr.	Antal kommuner eller samhällen, där den influtna nöjesskatten motsvarade en utdebitering per 100 kr. inkomst ¹ av					
				högst 1 öre	1—10 öre	10—25 öre	25—50 öre	50—100 öre	Över 100 öre
Örebro	59	22	7,069	3	19	—	—	—	—
Västmanlands	65	17	12,968	—	9	5	1	2	—
Kopparbergs	47	23	32,159	1	15	6	1	—	—
Gävleborgs	48	26	42,890	—	14	10	2	—	—
Västernorrlands	63	26	24,748	3	15	7	1	—	—
Jämtlands	60	42	19,284	5	31	5	1	—	—
Västerbottens	28	21	31,632	4	13	4	—	—	—
Norrbottnens	25	15	13,466	2	9	4	—	—	—
Summa	2,373	754	616,285	66	416	207	47	15	3
<i>C. Municipalsamhällen och köpingar, som ej utgöra egen kommun.</i>									
Stockholms	22	11	23,377	—	5	6	—	—	—
Uppsala	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands	6	4	7,937	—	—	4	—	—	—
Östergötlands	6	4	7,014	—	—	2	2	—	—
Jönköpings	6	4	3,031	—	—	4	—	—	—
Kronobergs	9	5	8,324	—	—	4	—	—	1
Kalmar	6	4	4,515	—	—	1	3	—	—
Gotlands	1	1	1,060	—	—	—	1	—	—
Blekinge	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads	20	14	22,101	—	2	5	6	1	—
Malmöhus	19	11	24,471	—	—	7	2	2	—
Hallands	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs och Bohus	42	16	14,286	1	2	5	5	3	—
Älvsborgs	3	3	8,401	—	—	2	1	—	—
Skaraborgs	11	9	3,505	—	1	8	—	—	—
Värmlands	6	3	4,830	—	—	1	2	—	—
Örebro	8	4	15,564	—	—	3	1	—	—
Västmanlands	2	1	2,236	—	—	—	1	—	—
Kopparbergs	5	4	16,584	—	—	—	2	2	—
Gävleborgs	1	1	1,946	—	—	—	1	—	—
Västernorrlands	6	2	8,056	—	—	—	1	1	—
Jämtlands	5	5	9,704	—	—	2	3	—	—
Västerbottens	9	8	15,930	—	—	1	4	3	—
Norrbottnens	6	3	7,026	—	—	1	1	1	—
Summa	204	117	209,898	1	10	56	36	13	1
<i>D. Samtliga samhällen å landsbygden</i>	2,616	899	925,198	67	428	277	92	31	4

¹ Härvid har hänsyn icke tagits till beräknad förlust genom underlåten utskyldsbetalning.